

TÜRKMENİSTAN ULUSLARARASI YATIRIM FORUMU İLK DEFA TÜRKİYE'DE YAPILDI

Cumhurbaşkanı Abdullah Gül ile Türkmenistan Devlet Başkanı Gurbanguli Berdimuhamedov'un himayelerinde, Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB) ve Dış Ekonomik İlişkiler Kurulu (DEİK) tarafından düzenlenen 5'inci Türkmenistan Uluslararası Yatırım Forumu, İstanbul Haliç Kongre Merkezi'nde yapıldı. Forumun açılışına Kalkınma Bakanı Cevdet Yılmaz, TOBB/DEİK Başkanı M. Rifat Hisarcıklıoğlu, Türkmenistan Maliye Bakanı Dovletgeldi Sadykov, DEİK Türk-Türkmen İş Konseyi Başkanı Sefa Gömdeniz, 46 ülkeden büyükelçi ve başkonsolosun yanı sıra çok sayıda iş insanı katıldı.

Forumun açılış konuşmasını yapan DEİK Türk-Türkmen İş Konseyi Başkanı Sefa Gömdeniz, Türkmenistan'da şimdiye kadar 1300 proje kapsamında 30 milyarlık yatırım yapıldığını söyledi. Gömdeniz, 2012'de 4,9 milyar dolar olarak gerçekleştirilen yatırım hacmi bağlantılarının 2013'ün ilk iki ayında 3 milyar dolar seviyesinde gerçekleştiğini belirtti.

TÜRKMENİSTAN'IN YABANCI YATIRIMCILARA KAPILARI AÇIK

Türkmenistan Devlet Başkanı Gurbanguli Berdimuhamedov'un Forum dolayısıyla gönderdiği yazılı mesajı Türkmenistan Maliye Bakanı Dovletgeldi Sadykov okudu.

Ekonomik işbirliğini geliştirmek amacıyla uluslararası yasalar çerçevesinde yürüttükleri siyaseti şeffaflık prensibine göre düzenlediklerini belirten Berdimuhamedov, bunun da kendilerine ülkelerini geliştirme ve dünya ülkeleriyle uzun vadeli siyasi ekonomik ilişkiler kurma imkânı verdiğini ifade etti.

Dünyanın sayılı şirketleriyle ikili ilişkiler inşa ettiklerini ve yatırımcılarla aktif görüşmeler yaptıklarını ifade eden Berdimuhamedov'un mesajında şu görüşler yer aldı:

"Ülkemizde istikrarın devamı, ekonominin istikrarlı gelişimi, para birimimizin değerinin belirlenmiş çerçevede korunması, ekonomik alanların zengin fonlarla desteklenmesi yatırımcıların dikkatini çekiyor. Türkmenistan'da yabancı yatırımların ülkemiz ekonomisini geliştirmekteki yapıcı katkısından yararlanmaya önem atfediliyor."

Türkmenistan'da serbest piyasa ekonomisine geçiş sürecinde kamunun etkisinin devam edeceğini belirten Berdimuhamedov,

TOBB ve DEİK tarafından düzenlenen 5'inci Türkmenistan Uluslararası Yatırım Forumu'na videolu bir mesaj gönderen Cumhurbaşkanı Abdullah Gül, yatırımcıları Türkmenistan'ın ayırdığı 70 milyar dolarlık yatırım pastasından pay almaya davet etti. Türkmenistan Cumhurbaşkanı Gurbanguli Berdimuhamedov da foruma gönderdiği mesajda, girişimcileri Türkmenistan'a yatırım yapmaya çağırdı.

Türkmenistan Maliye Bakanı Dovletgeldi Sadykov, Kalkınma Bakanı Cevdet Yılmaz, TOBB/DEİK Başkanı M. Rifat Hisarcıklıoğlu, Ekonomi Bakan Yardımcısı Mustafa Sever.

"Biz yatırımların para olarak değil, en yeni teknolojiler şeklinde çekilmesine önem veriyoruz. Bu alandaki amacımız, yatırımların ekonominin belirli dallarında değil, tamamının gelişiminin sağlanmasına katkı yapmasıdır" ifadesini kullandı.

Berdimuhamedov, ekonomik gelişimlerini dünya ölçüsüne getirmek, uluslararası ilişkiler sistemine eşit haklara sahip olarak katılmak, tüm ülkelerle ikili işbirliğini geliştirmek, yatırım araçlarından yararlanmak, yabancı yatırımları teşvik etmek amacıyla Türkmenistan'da önemli çalışmalar yapıldığına dikkat çekti.

Forum vesilesiyle videolu bir mesaj gönderen Cumhurbaşkanı Abdullah Gül, iki ülke arasındaki ilişkilerin 20 yıl zarfında takdire şayan bir seviyeye geldiğini söyledi.

Berdimuhamedov, Türkmenistan'ın hızla gelişen pazarında kendileri için yeni yatırım imkânları sağlamaya istekli yabancı katılımcıların Türkmenistan 5'inci Uluslararası Yatırım Forumu'nda inşaat, petrol, doğalgaz, enerji, bankacılık, finans, turizm, bilgi teknolojileri, sağlık, ulaştırma ve tarım alanlarında hayata geçirilmesi planlanan büyük projeler hakkında bilgi sahibi olabileceğini ifade etti.

İKİ ÜLKE ARASINDAKİ TİCARET HACMİ 2 MİLYAR DOLAR

5'inci Türkmenistan Uluslararası Yatırım Forumu'nun açılışında Cumhurbaşkanı Abdullah Gül, video konferans yöntemiyle katılımcılara seslendi. İki ülke arasındaki ilişkilerin 20 yıl zarfında takdire şayan bir seviyeye geldiğine vurgu yapan Cumhurbaşkanı Gül, Forumun ilk defa Türkiye'de yapılmasından duyduğu memnuniyeti dile getirdi.

Türkmenistan'ın sevincini ve başarısını Türkiye'nin sevinci ve başarısı olarak algıladıklarını ifade eden Cumhurbaşkanı Gül, bu şuur üzerine inşa edilen ilişkilerin, her geçen gün her alanda güçlenmesinin kendisini memnun ettiğini ve heyecan verdiğini söyledi.

Türkmenistan'ın kalkınma ve gelişme potansiyelinin çok yüksek olduğunu, son derece dinamik bir ülke olduğunu dile getiren Cumhurbaşkanı Gül, "Türkmenistan son beş yılda ortalama %11 büyüyen ve 2016 yılına kadar yeni yatırımlar için 70 milyar dolar bütçe ayıran bir ülkedir, doğal gaz kaynakları bakımından dünyanın en zengin dördüncü ülkesidir" diye konuştu.

Cumhurbaşkanı Gül, Türkmenistan'ın, Türkiye ve Türk firmalarına duyduğu güveni takdir ve şükranla karşıladıklarını vurgulayarak, "Nitekim ticaret hacmimiz 2 milyar dolara yaklaştı. Türk şirketlerinin Türkmenistan'da üstlendiği projelerin toplam değeri 32 milyar dolara ulaşmıştır. Bu ülkede kayıtlı 600'ü aşkın firmamız, 1400'den fazla projeyi hayata geçirmiştir" dedi.

Geçen sene 4,9 milyar dolarla Türk firmalarının dünyada en fazla proje üstlendiği ülkenin Türkmenistan olduğunu anımsatan Cumhurbaşkanı Gül, "İki ülke arasında daha fazla iş, ticaret ve yatırım imkânı mevcut. Bu kapsamda Hazar Denizi kıyısında inşa edilecek liman tesislerine, kara yolu ağının yenilenmesine, yeni demir yolları yapımına, sanayi tesisleri inşasına ve yeni konut projelerine bilhassa dikkatlerini çekmek isterim" ifadesini kullandı.

TOBB BAŞKANI **M. RİFAT HİSARCIKLIOĞLU:**

"Avrasya'nın **küresel düzendeki ağırlığı** artıyor"

TOBB ve DEİK Başkanı M. Rifat Hisarcıklıoğlu, 5'inci Türkmenistan Uluslararası Yatırım Forumu'nda yaptığı konuşmada, Türkmenistan'ın yıllık ortalama %10 büyüdüğüne dikkat çekti. Küresel ekonominin ağırlık merkezinin Atlantik'ten Asya Pasifik'e kaydığını anlatan Hisarcıklıoğlu, yükselen Asya ile Avrupa arasında geçiş havzası olarak Avrasya bölgesinin öneminin daha da arttığını söyledi.

TOBB ve DEİK Başkanı M. Rifat Hisarcıklıoğlu, 5'inci Türkmenistan Uluslararası Yatırım Formu'nun açılışında yaptığı konuşmada, TOBB ve DEİK olarak, ortak tarihi, dili, dini ve kültürü paylaşan iki kardeş ülke ve halk arasında, "Bir Millet, İki Devlet" temelinde, ilişkileri daha ileri seviyelere taşımanın gayreti içinde olduklarının altını çizdi.

İlişkilerin, 2007 yılından sonra Türkmenistan Devlet Başkanı Berdimuhamedov ve Cumhurbaşkanımız Gül'ün öncülüğünde yeni bir ivme kazanarak hızla gelişmeye devam ettiğini belirten Hisarcıklıoğlu, "Karşılıklı ticaret hacmimiz 2 milyar dolar seviyesine çıktı. Türk müteahhitlik şirketleri 2012 yılında, Türkmenistan'da 4,9 milyar dolar değerinde 80 yeni proje üstlendi. Türkmenistan, Türk müteahhitlerinin en çok iş yaptığı ülke oldu" dedi.

Dünya siyasi ve iktisadi güç haritası yeniden şekillenirken, Avrasya'nın küresel iktisadi düzendeki ağırlığının hızla arttığına değinen Hisarcıklıoğlu, küresel ekonominin ağırlık merkezi Atlantik'ten Asya Pasifik'e kayarken, yükselen Asya ile Avrupa arasında geçiş havzası olarak Avrasya bölgesinin öneminin daha da arttığını söyledi. Hisarcıklıoğlu, ortaya çıkan bu yeni yapıda, Türkmenistan'ın, sahip olduğu zengin doğal kaynakları ve Hazar kıyısındaki stratejik konumuyla vazgeçilmez bir ülke olduğunu ifade etti.

Türk iş dünyası olarak, Türkmenistan'da devam eden reformları ve kalkınma stratejilerini, dış politika atılımlarını ve açılımlarını yürekten desteklediklerini ve yakinen takip etiklerini anlatan Hisarcıklıoğlu, şöyle konuştu:

"Ortak coğrafyamız yeniden bir cazibe merkezi haline gelirken, İpek Yolu eksenindeki rekabet ve işbirliği, önümüzdeki dönemde küresel refahı ve istikrarı şekillendirecek.

TOBB ve DEİK Başkanı M. Rifat Hisarcıklıoğlu, Çin ile Batı arasında artan ticaretin Türkmenistan için kalkınmanın anahtarı olacağını belirtti.

Yeniden şekillenen küresel güç dengeleri içinde, Türkmenistan, sahip olduğu doğal ve beşeri kaynaklarla, İpek Yolu Havzası'nın parlayan yıldızı olacaktır."

YATIRIMLARIN KARŞILIKLI TEŞVİKİ ANLAŞMASI İLİŞKİLERİ CANLANDIRACAK

Türkiye ve Türkmenistan ekonomilerinin daha da ileri noktalara gelmesi için birlikte çalışmak gerektiğini vurgulayan TOBB ve DEİK Başkanı Hisarcıklıoğlu, müteahhitlik alanında Türkiye'nin, Türkmenistan'ın ihtiyacı olan alt ve üstyapı projelerini hayata geçirebileceğini dile getirdi.

Hisarcıklıoğlu, "2017 yılında Asya Kapalı Salon Oyunları'na ev sahipliği yapacak olan Türkmenistan'ın bu alanda duyacağı ihtiyaçlarını da karşılayabiliriz. Türkmenistan'daki yatırım imkânlarının

TOBB ve DEİK Başkanı M. Rifat Hisarcıklıoğlu, Türkmenistan'ın, altyapı hizmetleri bakımından Orta Asya ülkeleri arasında en hızlı gelişen ülke olduğunu, bu yönüyle de transit bir ticaret güzergâhı olma noktasına geldiğini ifade etti.

küresel piyasalara tanıtımını birlikte yapabiliriz. Bu vesileyle, Türkmenistan'ı da, Makedonya, Almanya, New York gibi İstanbul'da bir yatırım ofisi açmaya davet ediyorum. Böylesine bir merkez, şüphesiz ki Türkmenistan'ı yabancı yatırımcılar için daha rahat erişilebilir hale getirecektir" diye konuştu.

İki ülke arasında, 1992 yılında imzalanan Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunması Anlaşması'nın yenilenmesiyle yatırım ilişkilerinin canlanacağını belirten Hisarcıklıoğlu, ticaret alanında Türkmenistan'ın kalkınma sürecine katkı sağlayabileceklerinin altını çizdi. Bunun için, Türkmenistan'ın Dünya Ticaret Örgütü (DTÖ) üyeliğine yönelik her türlü desteği verebileceklerini ifade eden Hisarcıklıoğlu, "Ekonomik İşbirliği Teşkilatı'na (ECO) üye ülkeler arasındaki ticaretin kolaylaştırılmasını hedefleyen, ECO Ticaret Anlaşması'na (ECOTA) Türkmenistan'ın taraf olması, hem bölgesel ekonomiye hem de Türkmenistan'ın dış ticaretine olumlu katkı sağlayacaktır" dedi.

Çin'in AB ülkelerine olan ihracatının 2001-2011 yılları arasında %60 oranında arttığına işaret eden Hisarcıklıoğlu, "Çin ile Batı arasındaki hızla atan bu ticaret trafiği, Türkmenistan için kalkınmanın anahtarı olabilir. Bu ticaretin İpek Yolu rotası üzerinden geçmesi, Türkmenistan'ın küresel değer zincirlerine entegre olabilmesi için büyük bir fırsattır" dedi.

Bu çerçevede, Türkiye-Türkmenistan arasındaki tren hattının Çin'e, Kars-Tiflis-Bakü tren hattınınsa, Hazar Denizi üzerinden Türkmenistan'a uzatılması konularında birlikte çalışabileceklerini duyuran Hisarcıklıoğlu, İzmir'in EXPO 2020 adaylığını da anımsatarak şöyle konuştu:

"Bizler inanıyoruz ki, antik medeniyetlerin kalbi İzmir'in güneşi, EXPO 2020 ile tüm dünyaya sağlık ve enerji taşıyacaktır. Biz Türk iş dünyası olarak İzmir'i bu girişiminde destekliyor ve İzmir'in yanında yer alıyoruz. Yapılacak seçimde Türkmenistan'ın İzmir'e destek vermesini bekliyoruz."

TOBB ve DEİK Başkanı M. Rifat Hisarcıklıoğlu, TOBB Yönetim Kurulu Başkan Yardımcısı ve İSO Yönetim Kurulu Başkanı C. Tanıl Küçük, 5'inci Türkmenistan Uluslararası Yatırım Forumu'nda açılan stantları gezerek bilgi aldı.

Kalkınma Bakanı Cevdet Yılmaz Türkmenistan Uluslararası Yatırım Forumu'nun açılışında yaptığı konuşmada, Türkmenistan'dan Türkiye'ye olan ihracatın %250'ye yakın artığını söyledi.

Türkmenistan **gelişmeye devam** ediyor

Maliye Bakanı Dovletgeldi Sadykov, 5'inci Türkmenistan Uluslararası Yatırım Forumu'nun açılışında yaptığı konuşmada, Türkmenistan'ın dünyada hızlı gelişen ülkeler arasında yer aldığına, 2008-2012 yılları arasında ülkedeki üretimin iki kattan fazla arttığına, 2012 yılında sadece temel yatırımların tutarının, 2011 yılına kıyasla 1,3 kat arttığına dikkat çekti.

Kalkınma Bakanı Cevdet Yılmaz, 5'inci Türkmenistan Uluslararası Yatırım Forumu'nun açılışında yaptığı konuşmada, Türkiye ile Türkmenistan ilişkilerinin, bulunulan noktadan ileriye taşınması gerektiğini ve bütün gayretleriyle bunu gerçekleştirmek için çalışacaklarını belirtti. Türkmenistan'a her gittiğinde daha ileri seviyeye ulaştığını gördüğünü ifade eden Bakan Yılmaz, şunları söyledi:

"Türkmenistan, kaynaklarını akıllıca kullanan ve uzun vadeli geleceği için yatırıma dönüştüren bir ülke. Doğal kaynaklar bir gün tükenecek. Önemli olan bu kaynakları daha sürekli bir şekilde fayda üretilecek yatırımlara dönüştürmektir. İnsana, altyapıya, sanayiye, bilime, teknolojiye yapılan yatırımlar son derece önemli. Türkmenistan gibi, Türkiye de dünyada yıldızı parlayan, giderek güçlenen bir ekonomiye sahip."

Bakan Yılmaz, Türkmenistan'la karşılıklı yatırımların önemine işaret ederek, Türkiye'nin, Türkmenistan'dan gelecek her türlü yatırıma kendi yatırımı gibi baktığını ve her türlü kolaylığı sağladığını dile getirdi.

Bakan Yılmaz, "Türkmenistan'dan Türkiye'ye gelecek yatırımcılara, içerideki yatırımcımız hangi hak ve teşviklerden yararlanıyorsa onları da yararlandıracağız" dedi.

Türkiye'den de dışarıya artık daha fazla yatırımcının gittiğini belirten Bakan Yılmaz, "Türk müteşebbisi, dünyanın çeşitli ekonomilerine yatırım yapıyor. Finans, madencilik, üretim, iletişim gibi alanlarında 8,6 milyar dolar düzeyine ulaşan bir sermaye hareketliliği tespit ediyoruz" dedi.

Kalkınma Bakanı Yılmaz, 2013'ün Ocak ayında Türkiye'den Türkmenistan'a olan ihracatın %100'ün üzerinde artış gösterdiğini, Türkmenistan Türkiye'ye ihracatında %250'ye yakın artış sağladığını belirterek, "2013'te ticaret hacmimiz de çok iyi noktalara gelecek. Ulaştığımız seviye önemli ama gideceğimiz çok yer var. Türkmenis-

Türkmenistan Maliye Bakanı Dovletgeldi Sadykov, Türkmenistan'ın dünyada yatırım yapılabilir ülkeler arasında ilk 10'da yer aldığını belirtti.

Türkmenistan Maliye Bakanı Dovletgeldi Sadykov, yabancı yatırımları çekmeye ve gelişmiş teknolojileri kazanmaya çalıştıklarını vurguladı.

tan kalkınma yolunda olan bir ülkedir. Türkiye de hızlı bir şekilde kalkınma yolunda, zengin ülkeler ligine katılma yolunda olan bir ülke. Karşılıklı tecrübelerimizi paylaşmamızın da önemli olacağını düşünüyorum. Sadece iş dünyası arasında değil, hükümetler ve bürokrasiler arasında ilişkilerin güçlenmesinin faydalı olacağını düşünüyorum" diye konuştu.

TÜRKMENİSTAN MALİYE BAKANI SADYKOV: "TÜRKMENİSTAN ÖZELLEŞTİRMELERE ÖNEM VERİYOR"

Türkmenistan Maliye Bakanı Dovletgeldi Sadykov da Forumda yaptığı konuşmada, Türkmenistan ekonomisi ve yatırım imkânları hakkında bilgi verdi. Sadykov, Türkmenistan'ın dünyada hızlı gelişen ülkeler arasında yer aldığını, 2008-2012 yılları arasında ülkedeki toplam iç üretimin iki kattan fazla arttığını belirtti. Aynı dönemde ülke ekonomisine yapılan yatırımların toplam tutarının üç kattan fazla arttığını ifade eden Sadykov, 2012 yılında sadece temel yatırımların tutarının, 2011 yılına kıyasla 1,3 kat arttığını söyledi.

Türkmenistan'da sıkı yatırımlara dayanan verimli ve güçlü bir ekonomik yapı bulunduğunu dile getiren Sadykov, "Bu yapı, doğrudan yabancı yatırımların çekilmesine önem vermekte. Birleşmiş Milletler Ticaret ve Kalkınma Konferansı'nın 2012 Yılı Dünya Yatırımlar Raporu'na göre Türkmenistan, dünyada en çok yatırım yapılan ülkeler sırasında ilk 10'da yer almaktadır" dedi.

Türkmenistan Devlet Başkanı Gurbanguli Berdimuhamedov önderliğinde, ülkeyi kalkındırmayı hedefleyen orta ve uzun vadedeki planların hayata geçirildiğini anlatan Sadykov, "Türkmenistan Devlet Başkanı, 2012-2016 yıllarını kapsayan refah seviyesini geliştirme planına çok önem verdi. 2013-2016 yılları arasında ekonomimizin çeşitli alanlarında 70,2 milyar dolar yatırım yapılması hedefleniyor. Büyük üretim ve diğer sektörlere ait tesislerin 450'den fazlasının inşası ve yenilenmesi amaçlanıyor" diye konuştu.

Plana göre, orta vadeli dönemde petrol ve doğal gaz sektörlerinin temel alanlarını geliştirmekle birlikte ülkenin yeni teknolojilerle donatılmış petrokimya sektörünü oluşturmanın hedeflendiğini belirten Sadykov, şöyle konuştu:

"Elektrik enerjisi üretiminde ülkemiz elektriği kesintisiz temin etmek ve elektriği komşu ülkelere ihraç etmeyi amaçlıyor. Orta vadede ülkemiz inşaat malzemeleri sanayisini hızla geliştirecektir. Yer altı maden ve mineral kaynaklarının ekonomik açıdan önemli rezervlerini işleyerek diğer sektörleri desteklemeyi amaçlıyoruz. 2016 yılında kadar tekstil sektöründe gelişmiş teknoloji ve araçlarla donatılmış, dünya pazarlarında rekabet edebilecek inovasyon özellikli altı adet çağdaş tesis inşa edilecektir."

Avaza Ulusal Turistik Bölgesi'nin geliştirilmesi çalışmalarının da sürdüğüne değinen Sadykov, bu bölgede turizm sektöründe faaliyet gösterecek yabancı ve yerli yatırımcılar için çalışma kolaylığı sağlandığını ifade etti.

Sadykov, "2013-2016 döneminde Türkmenistan'da devlete ait işletme ve tesislerin özelleştirilmesi planı yürürlüğe girdi. Şu anda özelleştirilecek işletme ve tesislerin listesi hazırlanıyor" dedi.

Sadykov, Türkmenistan'da bundan sonra da hızlı gelişim için güvenli yatırım imkânlarının hazırlandığını sözlerine ekledi.